

Nr 378.

Av herr **Lindskog**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 133, angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet.*

Bland de medicinska auktoriteterna i vårt land torde råda en nära nog enhällig mening därom, att utbildningen av sjukgymnaster bör i största möjliga utsträckning anknytas till sjukvården och försiggå vid sjukvårdsanstalter, där den blivande sjukgymnasten kan under sakkunnig läkares ledning förvärva nödiga insikter i sjukvårdslära och sjukbehandlingsteknik. Från de mest sakkunniga håll har likaledes vitsordats, att utbildningen av sjukgymnaster vid Gymnastiska centralinstitutet är betydligt underlägsen den utbildning, som meddelas vid det privata institutet i Lund, där man just tillämpar de på medicinskt håll omfattade principerna, och en av våra auktoriteter på området, professor Söderlund, har till och med — i ett uttalande häromdagen i en huvudstadstidning (D. N. 4 mars) — rent ut förklarat, att »några verkligt välutbildade sjukgymnaster ha vi ej fått från G. C. I.». Det är under dessa förhållanden egendomligt och överraskande, att den kungl. propositionen nr 133, där förslag om omorganisation av G. C. I. framlägges, ställer sig i verkligheten helt avvisande mot de synpunkter, som från medicinskt håll med stor enhällighet och styrka hävdas. De förslag, som 1929 års sakkunniga, professorerna Hedrén och Haglund, framlägga, avvisas, och detta ehuru dessa förslag i stort sett tillstyrkts av medicinska fakulteterna vid universiteten i Uppsala och Lund, av Karolinska institutets lärarkollegium och av Medicinalstyrelsen. Den subkommitté av sakkunniga, som G. C. I:s direktion inom sig utsett, nämligen professor Söderlund och gymnastikdirektör fröken Elin Falk, jämte föreståndaren för G. C. I. major Winroth, får likaledes sina synpunkter i realiteten underkända. Visserligen förklarar ecklesiastikministern (s. 82), att han icke kan bortse ifrån åtskilligt av det, som anförts av förespråkarna för en skilsmässa mellan frisk- och sjukgymnastiken, och att det är ett mycket befogat krav, att utbildningen av sjukgymnaster närmare än hittills anknytes till sjukvårdsarbetet. Men i de förslag, som sedermera framläggas, märker man därav intet. Han omnämner (sid. 127) att Gymnastiska centralinstitutets direktion har inlett samarbete med ett sjukhus i Stockholm (Sabbatsberg), men av där lämnade uppgifter framgår uppenbarligen, att denna anordning i ytterst ringa grad tillfredsställer de krav, som böra uppställas på sjukgymnastikutbildningens anknytning till sjukvården. Och ehuru han framhåller, att ett utökande

och fördjupande av den på detta sätt påbegynta utbildningen vid sjukhus är enligt hans förmenande »ett oeftergivligt villkor för att sjukgymnastutbildningen vid det omorganiserade gymnastiska centralinstitutet skall kunna giva avsett resultat», inskränker han sig i det följande — till uttalandet av en förhoppning, att de förhandlingar, som G. C. I:s direktion inlett med Sabbatsbergs sjukhus, skola kunna föras till ett önskvärt slut före ingången av budgetåret 1932/1933. Någon som helst utformning eller några fasta konturer letar man fåfängt efter. Det hela svävar fullständigt i det blå. Huru vanskligt det är att bygga förhoppningen om ett utökande och fördjupande av sjukhusutbildningen på så lös grund, framgår bl. a. även av det uttalande, som prof. Söderlund i den nyss av mig citerade tidningsartikeln gör: »Hur kan man tänka sig, att vi sjukhusläkare skola vilja taga emot sjukgymnaster, vilka enligt vår mening äro såväl teoretiskt som praktiskt alldeles för kient utbildade för att kunna tillåtas arbeta inne på en sjukavdelning d. v. s. kliniskt». Det faktum förtjänar ävenledes att tagas under allvarligt övervägande, att den sjukgymnastiska polikliniken vid G. C. I. åtminstone tidvis är synnerligen kient frekventerad av hjälpsökande, något som knappast kan bero på annat än på bristande förtroende från allmänhetens sida, vartill kommer den omständigheten (subkommitterade prop. sid. 76), att såväl Serafimerlasarettet som de stora kommunala sjukhusen i allt större utsträckning tendera att själva omhändertaga vården av både sina kliniska och polikliniska fall även i fråga om sjukgymnastik och massage.

Det torde icke heller kunna antagas, att den föreslagna omorganisationen av G. C. I skall medföra en ökad frekvens av hjälpsökande till G. C. I:s sjukgymnastiska poliklinik. I gymnastikinspektören Elin Falks och professor Söderlunds reservation mot G. C. I.-direktionsmajoritetens yttrande har (kungl. prop. sid. 75) framhållits, att en förflyttning av G. C. I. från dess nuvarande centrala läge till norra Djurgården (kungl. prop. sid. 159) torde medföra, att polikliniken på grund av sitt mera avlägsna läge sannolikt blir ännu mindre besökt än för närvarande. I detta sammanhang bör dock såsom viktigare än det avlägsna läget framhållas, att en till G. C. I. förlagd sjukgymnastisk poliklinik, som sålunda utgör en isolerad sjukvårdsinrättning, utan samband med andra polikliniker, utan möjlighet till konsultation av andra polikliniker med anlitande även av dessas specialkunskap och diagnostiska resurser exempelvis för kontrollerande av en osäker diagnos, utan möjlighet till en så viktig sak som röntgenologisk specialundersökning, även för allmänheten måste te sig som något otidsenligt och olämpligt. *Allmänheten* vänder sig då tvivelsutan vid behov av sjukgymnastik och massagebehandling hellre till ett stort sjukhus, där ej blott sjukgymnastisk poliklinik finnes, utan även polikliniker för invärtes medicin, kirurgi, nervsjukdomar m. m., vilka bekvämt och utan tidsutdräkt möjliggöra konsultation av specialister inom snart sagt alla områden av medicinen, och där tillika möjlighet finnes att genom eventuellt upprepade röntgenundersökningar ej blott kontrollera en osäker diagnos utan även medels

röntgen följa och i en del fall objektivt påvisa effekten av en utförd behandling. Av samma skäl torde också de inremitterande *läkarna* i fortsättningen mer och mer tendera till att skicka sina sjukgymnastik- och massagepatienter till ett sjukhus och icke till G. C. I.

Man behöver sålunda icke vara pessimist för att antaga, att G. C. I:s sjukgymnastiska poliklinik, som på grund av den ringa patientfrekvensen f. n. erbjuder synnerligen dåliga utbildningsmöjligheter för den blivande sjukgymnasten, icke i detta avseende kommer att förbättras utan att i stället fara finnas för en försämring efter den planerade nybyggnaden. Utan tillgång på patienter är dock en sjukgymnastisk utbildning omöjlig, lärarna må vara än så goda, den teoretiska utbildningen resp. timplanen för den praktiska undervisningen än så tillfredsställande.

Kungl. Maj:ts förslag är emellertid till väsentlig del baserat på en sjukgymnastisk poliklinik inom G. C. I:s lokaler. Under 1:sta utbildningsåret, då enligt förslaget kurserna äro gemensamma för samtliga elever, anslås av 1927 års sakkunniga, till vilkas mening i denna punkt Kungl. Maj:ts proposition ansluter sig, ej mindre än 199 timmar till sådan undervisning, som i större eller mindre utsträckning kräver patienter. — Det förefaller, som om Kungl. Maj:ts förslag — därest nu riksdagen verkligen antager detsamma — i enlighet med vad ovan anförts rörande de nuvarande och sannolikt än större framtida svårigheterna att erhålla patienter på en dylik till G. C. I. förlagd poliklinik skulle hava små utsikter att någonsin kunna bli annat än en bestämmelse på papperet, omöjlig att omsätta i praktiken. Jag vill därför, utan att i detta sammanhang ingå på en ytterligare kritik av Kungl. Maj:ts förslag särskilt i fråga om sjukgymnastutbildningens ordnande, med åberopande av ovanstående hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville i så måtto omarbета förslaget,

att tiden för sjukgymnastutbildningen fixeras till 2 år, men att av sjukgymnastutbildningen endast de delar av denna utbildning, som omfatta även för en sjukgymnast önskvärda insikter i friskgymnastikens teori och praktik, förläggas till G. C. I. men att all övrig för den statligt utexaminerade sjukgymnasten erforderlig utbildning, såväl teoretisk som praktisk, förläggas, den teoretiska till Karolinska institutet, den praktiska till med Karolinska institutet samordnad sjukvårdsanstalt.

Stockholm den 10 mars 1931.

Cl. Lindskog.

